

Åkle

Iveland kommune

Fakta

- Fylke: Agder
- Flateinnhold: 260 km²
- Innbyggere: 1341
- Arbeid/næring: Tradisjonell jord- og skogbrukskommune, treforedlingsindustri, næringsmiddelproduksjon. Bokommune, med 60% utpendling.
- Største arbeidsplasser: Voss Production (60), Dørfabrikken Vatnestrøm (30), Moelven Limtre Agder (20), Iveland kommune (135)
- Tre «tettsteder»: Birketveit, Skaiå, Vatnestrøm

Langsiktig arbeid med stedsutvikling

UTFORDRINGER 2005

Utfordringer

- ✓ Ikke noe definert sentrum. Funksjoner veldig spredt.
- ✓ Hull i boligmarkedet. Få leiligheter. Eldre flytter ut av nærmiljø/kommune grunnet mangel på tilpasset bolig
- ✓ Eldre i bolig langt fra folk. Hjemmesykepleie, hjemmehjelp brukte «mer tid i bil enn i pleie»
- ✓ Tilrettelegge for å at eldre skal få lov til å bo lenger hjemme («omsorgstrappen»), redusere antall institusjonsplasser
- ✓ Mangel på uformelle møteplasser, ensomhet, potensial i å utnytte «kraften i fellesskapet»/frivillig arbeid

Utfordringer/muligheter 2005

- ✓ Lite attraktivt sentrumsområde, hvor?
- ✓ Ungdom bor (for) lenge hjemme
- ✓ Koble eldre og unge. Botilbud i sentrum som appellerer til både unge («pre enebolig») og eldre («post enebolig»)
- ✓ For få velger kollektive transportløsninger. Det er behov for en hovedterminal for buss i kommunesenteret, med profilering av det busstilbud som faktisk eksisterer
- ✓ Idrettshallen er ikke egnet for mindre kulturarrangement
- ✓ Små handels- og servicebedrifter på «hver sin tue»

«FREMTIMSLANDSBY»

Kommuneplan 2005:

Birketveit er kommunens sentrum

- Hvordan bør fremtidens sentrum se ut?

INNBYGGERMEDVIRKNING

Ungdom

Pensjonister

Arkitekter

Lokal bygningsbransje

Åpne folkemøter

Innbyggermedvirkning

INNSPILL FRA UNGDOM

Ce	Pr	Nd	Pm	Sm	Eu	Gd	Tb	Dy	Ho	Er	Tm	Yb	Lu
Th	Pa	U	Np	Pu	Am	Cm	Bk	Cf	Es	Fm	Md	No	Lr

SARGENT-WELCH
W.A. BENTLEY

Innbyggermedvirkning

INNSPILL FRA DE ELDRE

Fagfolk som aldri har vært i området før

INNSPILL FRA ARKITEKTER

UU FISKEPLASS / BADEPLASS FOR UNGDOM

LANDEMERKE

«IVELANDSVEGGEN»

FONTENEPARKEN

Oppgradering av uteområde mellom
kirke, skole, kommunehus og
idrettshall

-et godt sted å bo

SENTRUMSUTVIKLING

Paralleloppdrag

- Kommunen utlyste et paralleloppdrag for å finne ideer til nytt sentrumsområde
 - **Paralleloppdrag:** Innhenter flere konseptforslag til en fast pris, under lokalt fastsatte rammer - får rettigheter til alle ideer.
- 12 interesserte arkitektkontor, hvorav 3 fikk betalt for å lage forslag
- Lokal jury med eksterne fagfolk valgte konseptet...

«ÅKLE» arkitekt Ola Roald AS

Nytt sentrum - samlokalisering

RESULTATER

Resultater

- Aktiv brukermedvirkning = Stort eierskap til nytt sentrum, ikke registrert hærverk.
- En inkluderende, uformell møteplass: Økt trivsel, trygghet, sosial tilhørighet, aktivitet og tilgjengelighet. Mindre ensomhet.
- Gunstige løsninger for klima- og miljø: Massivtre, felles jordvarmeanlegg, fortetting, redusert transport...

Resultater

- **Funksjonene *snakker sammen*.** Alle utviklingsinitiativ må gi en god helhet på lang sikt
 - Ingen mørke, «glemte» areal som kan gi økt kriminalitet, bygninger/funksjoner og uteområde forsterker hverandre
- **Samlokalisering - 5-minutters gange til «alt»**
 - Skole, kommunehus, NAV, kirke, helsestasjon, dagligvare, idrettshall, -bane, treningssenter, kulturarena, bedehus, strand, vann-trampoline, tuftpark (utetrening), turstier, benker, kafé, bibliotek, mineralutstilling, fiskeplass, off. toalett...

Resultater

- 26 leiligheter realisert og solgt
 - Fire kommunale leiligheter, bidra til balansering av beboergrupper
 - Mennesker i alle aldre, overvekt av eldre. Hjelp på tvers av generasjoner
 - Mindre tidsbruk i bil, mer pleie
 - Rammetillatelse til 12 til på samme 4 måls tomt

Før: Gjennomsnitt på 1-2 nye boliger pr år, lite prosjekt nasjonalt – stort prosjekt lokalt.

Hva må til for at et prosjekt kan gjennomføres?

KONKLUSJONER

Hvordan?

Forankring

- Politisk vilje og utholdenhet (flere valgperioder)
- Administrativ utholdenhet

Et positivt lokalsamfunn

- Kommunens «muskler» må brukes til fulle sammen med lokalsamfunnet, næringsliv og ildsjeler

Sambruk/samlokalisering

- Goder arenaer for samarbeid og utveksling av ideer. Funksjoner må samles, flyttes og «sentraliseres lokalt»

Moderne, realiserbare løsninger

- IKKE kostbar eksperimentering på bygda («luftslott»)

Samarbeid

Arkitekt – Vinner av parallelloppdrag

- Arkitekt Ola Roald arkitektur AS

Lokalt næringsliv – etter anbudskonkurranser

- Entreprenør: Byggmester Jørgen Dovland AS

Andre

- Husbanken
- Norges Handicapforbund
- Miljøorganisasjonen Zero
- **Norske Arkitekters Landsforbund (NAL)**
- Trefokus

Framover

- Samling og styrking av flere funksjoner, bl.a. frivilligsentral, idrettslag, kommunale dagtilbud for eldre, øvrige lag og foreninger, ungdomstilbud på kveldstid...?
- Sikre gode «ringer i vannet» rundt den nye «sentrumskjernen». God planlegging med alle positive aktører, for en god helhet langt der fremme i 2060...

Åkle

- Video: (søk på «Leilighetsprosjektet Åkle» på Facebook)

TUSEN TAKK!